

ד"ר' מיכאל שראל

msarel@kohelet.org.il

ראש פורום קהלת לכלכלה

פורום קהלת (ע"ר)

עם ועולמו 8, ירושלים

פיקוח מחירים על מזון תינוקות

ערן יוגב, יונתן סורוצ'קין

פורום קהלת לכלכלה

אין ספק כי תזונת הפעוטות בישראל היא נושא חשוב וראוי לתת עליו את הדעת, אך שימוש במנגנון של פיקוח מחירים עלול לגרום לנזק רב, בסימן תרופה המסוכנת מן המחלה.

הסכנה בפיקוח מחירים:

הנסיון הישראלי מלמד כי מוצרים ישראלים הנמצאים תחת פיקוח מחירים יקרים בהרבה ממקביליהם בעולם, ומחיריהם בארץ עלו בעבר בקצב גבוה בהרבה ממחירי מוצרים אחרים. משנת 2005-2014 עלו מחירי המוצרים המפוקחים בשיעור של 73% לעומת 8.5% במוצרים סחירים.

ממחסור כרוני במוצרים, ממדפים ריקים ומתורים ארוכים. גם בישראל המוצרים המפוקחים, כגון ביצים, חמאה או חלב, נמצאים במחסור בתקופות שונות.

מחסור בחלב ובביצים הוא חמור, אך מחסור אפשרי במזון תינוקות עלול להיות קטלני.

יתרה מזאת, מחסור ואיכות נמוכה יוצרים דחיקה של מוצרי בסיס. המחסור בחלב יצר תעשייה של חלב פרימיום (חלב דל, חלב מועשר, חלב "לקפה"), האיכות הנמוכה של הלחם האחיד יצרה דחיקה לכיוון של לחמי "בוטיק". בהתאמה, פיקוח על מחירי המזון לתינוקות עלול לדחוק את הצרכנים לקניה של מוצרי פרימיום יקרים ומיותרים.

פיקוח מחירים הוא מנגנון אגרסיבי, הגורם לעיוותים משמעותיים בשוק. לצורך העניין, ועדת המחירים המשותפת למשרדי האוצר והכלכלה בנוגע לפיקוח על מחירי הלחם קבעה כי פיקוח מחירים עלול להוביל בטווח הבינוני-ארוך לעליות מחירים, לדחיקת מתחרים מהשוק, לשחיקה באיכות המוצרים הנמכרים, ומכאן גם לפגיעה בציבור הצרכנים והצרכניות.

אם מדינת ישראל מעוניינת לסייע בתזונת תינוקות ובביטחונם התזונתי, הדרך הטובה ביותר היא ע"י סבסוד ישיר והגדלת הקצבאות, ולא באמצעות פיקוח מחירים, על כל הנזקים והסכנות שהוא טומן בחובו.

ראוי גם לציין כי הוזלה משמעותית של מחירים, בין השאר של מוצרי מזון לפעוטות, תתרחש רק אם יבטלו חסמי ייבוא מיותרים ומגבלות רגולציה. צעד שכזה יקל על יוקר המחייה ובכך יאפשרו לנו, ציבור הצרכנים, לדאוג לביטחון התזונתי של ילדנו.